

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput IV [i.e. VI]. Idem (a) Exoniensi Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

NOTÆ.

1. (a) *Exoniensi.*] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc titul. cap. 5. De Exoniensi

diocesi egi in c. 6. de filiis presbyt. & de For denti monasterio egi in cap...

(c) *Acra.*] Acra quid sit, exposui in cap. 2. de eccles. edific. & Commentarium hujus textus dedi in c. 3. de ordin. cognit.

CAPUT IV.

Idem (a) *Exoniensi Episcopo.*

Meminimus nos fraternitati tuæ super causa, quæ inter P. & R. de quadam hæreditate vertitur, quam idem P. nomine Sibyllæ uxoris suæ petebat, tali modo scripsisse, ut si constaret, prout litteræ tuæ continebant, inter prædicti R. patrem & matrem, post ejus nativitatem matrimonium fuisse contractum, cum omni appellatione remotâ legitimum esse denunties, & ab hæreditate paterna propter causam prædictam nullatenus debere repelli. Tanta est enim vis sacramenti, ut qui (b) antea sunt (c) geniti, post contractum matrimonium (d) habeantur legitimi. Verùm quoniam P. ultra quàm in litteris tuis continetur, nobis significavit, quod pater suus vivente uxore matrem R. tenebat, & cum in adulterio procreasset, & quod in mortem ipsius uxoris mater fuerit machinata: fraternitati tuæ, &c. quatenus rei veritatem inquiras, & si tibi constiterit, quod vivente uxore pater prædicti R. matre ipsius publicè abusus fuisset, eum (e) spurium, & ab hæreditate repellendum, (f) præsertim si mater ipsius in mortem prioris uxoris fuerit machinata, decernas: quoniam inter se legitimum matrimonium contrahere non potuerunt.

NOTÆ.

1. (a) *Exoniensi.*] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 6. & verba hujus textus referuntur à Celestino III. in c. 2. de convers. infid. Sed tam in prima, quàm in hac sexta collectione diminutè decisio hæc compilatur, integra extat post Concil. Lateran. p. 33. cap. 1. ex quo eam restituo.

2. (b) *Antea.*] Nec interest, an matrimonium intermedium intercesserit, imò et si parentes, vel aliquis eorum medio tempore contraxerint matrimonium, adhuc filii legitimantur, ut docent pluribus relatis Barbosa in præfenti, Basil. lib. 11. de matr. c. 1. §. 2. n. 15. nam hæc verba, *antea sunt geniti*, rectè procedunt etiam si aliud intermedium præcesserit, præcipuè cum etiam eo casu detur habitas extremorum. Facit etiam textus in l. redintegrato 23. §. final. ff. rer. amotar. ubi actio rerum amotarum quæ competit facto divortio, cessat redintegrato matrimonio, & si postea divortium fiat, datur illa actio, quæ antea competebat, non obstante matrimonio intermedio: facitque lex penultima, §. uxor, ff. solut. matrim. ubi docetur, quod si mulier facto divortio cum primo viro contrahat matrimonium, & mortuo secundo viro redintegretur matrimonium, tunc dos, quæ data fuit primo viro, censetur repetita, non obstante secundo matrimonio. Accedit, nam interregna non nocent, l. si alienum 49. §. in extraneis, ff. de hered. instit. probat Leo Pinel. in præfenti, num. 183. nec contrarium deducitur ex l. matrimonii 21. ff. qui & à quibus, ubi non aliter ancilla libera efficitur matrimonii causâ manumissa, quàm si ipse manumissor eam in uxorem ducat statim, non verò si alius medio tempore in uxore accipiat, ergo media tempora nocent. Nam respondetur, legem permissentem ancillam manumitti matrimonii causâ, de primis nuptiis cum virgine celebratis sensisse, & sic alio intercedente matrimonio conditio cessat,

l. vobis, §. hoc sermone, ff. de verb. sign. & per consequens libertas non competit, ut docuit Leo Pinel. ubi supra.

(c) *Geniti.*] Nec tantùm filii naturales legitimantur per subsequens matrimonium, verùm & nepotes ex filio naturali prædefuncto suscepti, ex legitimoque matrimonio procreati. Baldus in cap. innotuit, n. 11. de elect. Covarr. de matrim. 2. part. cap. 8. §. 2. n. 19. Molina de primog. lib. 3. cap. 1. n. 9. Gomez in leg. Tauri, n. 62. Matienzo in l. 10. tit. 8. lib. 5. recopil. gloss. 3. num. 5. Basilus de matrim. lib. 12. c. 1. §. 3. nam hæc legitimatio inducta est favore matrimonii, mediante retractatione, & sic virtute ipsius matrimonii, non verò ex transmissione patris ad filium; ac per consequens non est necessarium, quod filius decedat legitimus, ad hoc ut per subsequens avi matrimonium legitimeretur. Faciunt textus in l. adoptare, ff. de adopt. §. licet, Instit. eod. ubi docetur, quod quis potest adoptare nepotem, etiam si filium non habeat, & sicut hæc legitimatio procedit invito filio, ut supra probavi in c. 1. hoc tit. multò magis eo defuncto. Nec tunc obstat text. in l. qui libertinus 37. §. final. ff. ne operis libert. ubi quamvis libertus à promissione operarum liberetur per nativitatem filiorum, tamen si decesserit relicto posthumo, hæredes ejus non liberantur: quo textu moti plures relati à Molina d. c. 1. contrariam tenuerunt sententiam, Nam respondeo, quod in illius textus specie liberatio incipere debuit in persona patris, qui post mortem liberare non potuit, sed in casu nostro nepos legitimatur immediatè ex vi, & favore matrimonii.

(d) *Habeantur legitimi.*] Licet hæc verba innuere videantur, filios, de quibus in præfenti, post matrimonium à parentibus celebratum improprie & fictè esse legitimos, quia verbum *habeantur*, denotat improprietatem, & fictionem, cap. cum Apostolica, in fine de his que sunt à Prælati, l. jure civili, ff. de condit. & demonstr. l. patris & filii, ff. de

ff. de vulgari; tamen hæc fictio non versatur circa legitimationem, sed in retrotractione temporis nuptiarum ad tempus conceptionis filiorum, ita ut tales filii sint fictione legitimi ex tempore conceptionis usque ad tempus matrimonii, ex tempore verò celebrati matrimonii sunt verè legitimi, ut docent Fortunius Garcia in leg. Gallus, §. & quid si tantum, numer. 270. ff. de liber. & posthum. Menochius lib. 4. de præsumpt. præsumpt. 81. num. 11. Azor tom. 2. instit. lib. 2. cap. 14. q. 6.

5. (c) *Spurium.*] Per subsequens enim matrimonium non legitimantur filii incestuosi, seu adulterini; quia cum ad præsentem retrotractionem desideretur habitas contrahendi in parentibus tempore conceptionis filiorum, seu natiuitatis, ex natura retrotractionis, leg. bonorum, ff. rem ratam haberi; & hæc habitas deficiat quando filii concipiuntur ex adulterio, vel incestu. ideo non legitimantur, quia retrotractio cum eo vitioso extremo non datur: docuerunt Hypolitus singulari 123. alii relati à Barbolabio, Micheliorius de fratribus 33. part. quæst. 24.
6. (f) *Præsertim.*] Arguit Alexand. III. de mino-

ri ad majus: nam si filii spurii non legitimantur per subsequens parentum matrimonium, multò minùs per matrimonium nullum, quale est quod contrahitur, cum alter ex conjugibus in necem conjugis machinatus est, ex traditis in cap. 1. de eo qui duxit in matrimonium. Et si dicas superfluum esse hanc ultimam textus partem ex eo, quod cum casus magis dubitabilis decisis esset in secunda parte, & de hoc minùs dubitabili non poterat controversia oriri. Respondeo, Alexandrum III. in præfenti interrogatum fuisse, utrum per subsequens matrimonium legitimus redderetur filius natus ex adulterio, si alter ex conjugibus fuisset machinatus in mortem alterius, ut constat ex integra supra relata: unde, in consultatione respondeat, hæc adjecit verba, licet obiter; & dum casum de spuris decideret, hunc minùs dubitabilem resoluit, quod novum non est in utroque jure, ut constat ex cap. nome, de præsumpt. leg. si tu ex parte 76. §. 1. vers. Non dubito, ff. de acquir. hæredit. leg. à testatore 109. ff. de condit. & demonstr. l. qui Roma 122. §. Augerius, ff. de verb. obs. l. ancillarum 27. §. ultim. ff. de petit. hæredit. & aliis congestis ab Acofta in cap. si pater, 1. p. vers. Instituit, num. 4. de testamentis in 6.

C A P U T VII.

Idem (a) *Lundon.* & *Wig. Episcopis.*

CAusam, quæ inter R. & F. super eo, quod mater jamdicti R. dicitur non fuisse de legitimo matrimonio nata, agitari dignoscitur, experientia vestra jampridem commissimus terminandum. Verùm quia in litteris nostris inseri fecimus, ut præfato R. possessionem omnium, quorum possessior extitit, quando avus suus iter Hierosolymam proficiscendi arripuit, ante principalis causæ ingressum faceretis appellatione cessante restitui, si eadem possessione fuisset per violentiam spoliatus: Nos attendentes quod ad Regem pertinet, non ad Ecclesiam de talibus (b) possessionibus judicare, ne videamur juri & dignitati charissimi in Christo filii nostri H. Regis Anglorum detrahere, qui sicut accepimus, motus est & turbatus, quod de possessionibus scripsimus, cum ipsarum judicium ad se asserat pertinere, volumus, & fraternitati vestra per A. f. p. m. quat. Regi possessionum judicium relinquentes, de causa principali, videlicet utrum mater prædicti R. de legitimo fuerit matrimonio nata, plenius cognoscatis, & eam secundum aliarum litterarum tenorem appellatione remota terminetis: licet incongruum videatur, ut matrimonium genitricis præfati R. impetatur, quod ea vivente non fuit, ut dicitur, (c) impetitum.

NOTÆ.

1. (a) *Lundon.*] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc titulo, cap. 7. & post Concil. Lateran. p. 3. cap. 4. sed legendum esse *Londinensi, Vinoniensi, & Exoniensi Episcopis*, jam notavit Cujac. hic, & probatur ex cap. 4. supra hoc titulo.
2. (b) *Possessionibus judicare.*] Difficilis valde visus est præfens textus Interpretibus, ex eo, quod cum in causa spirituali incidenter emergit causa temporalis, iudex ecclesiasticus, qui aliàs erat incompetentens, ratione incidentiæ fit competens, & de ea cognoscit. Unde videbatur in præfenti specie simul eum causa legitimacionis posse iudices ecclesiasticos de hereditate pronunciare, juxta tradita supra in cap. 1. Communiter huic difficultati respondetur, quæstionem bonorum

in præfenti specie disceptatam fuisse principaliter, non incidenter, seu accessorie; & ita non potuisse iudices ecclesiasticos de ea pronunciare. Balboa in cap. 3. de ordin. cognit. num. 23. Felicianus Vega in cap. 3. de iudic. num. 69. Anguianus lib. 2. de legib. cap. 17. num. 51. Barb. alleg. 84. Sed verius credo in præfenti casu, cum agitur de legitimacione filiorum, non posse iudicem ecclesiasticum simul de legitimacione pronunciare, & hereditatem illi adjudicare, vel ad eum hereditatem pertinere declarare, sed tantum super legitimacione sententiam ferre, & non sinere ut ratione illegitimitatis talis filius legitimus declaratus bonis paternis, vel avitis privetur, ut docetur in cap. 1. 2. & 3. cap. perlatum, cum sequent. hoc titulo. Adjudicare verò hereditatem ad iudicem sæcularem spectat, qui forsitan etiam da-